

Forslag

til

Lov om teknika.

Fremsat den 22. februar 1962 af *undervisningsministeren*.

§ 1. Undervisningsministeren kan under de i stk. 2 angivne betingelser meddele undervisningsvirksomheder til uddannelse af ingeniører godkendelse som teknika.

Stk. 2. Godkendelse i medfør af stk. 1 kan meddeles, såfremt

- 1) der på det pågældende sted efter undervisningsministerens skøn er tilstrækkeligt behov for vedkommende undervisning,
- 2) undervisningsvirksomheden er oprettet som en selvejende institution på en efter undervisningsministerens skøn betryggende måde,
- 3) der efter undervisningsministerens skøn er tilvejebragt grundlag for en forsvarlig undervisning, herunder fornødne lokaler med tilbehør og kvalificerede lærerkrafter, og
- 4) undervisningsvirksomhedens vedtægter er godkendt af undervisningsministeren.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan tilbagekalde en meddelt godkendelse, såfremt undervisningsvirksomheden ikke længere opfylder de i stk. 2 anførte betingelser eller tilsidesætter de i § 2, stk. 1, omhandlede bestemmelser.

Stk. 4. Betegnelsen „teknikum“ („teknika“) eller ordsammensætninger, hvori denne betegnelse indgår, må kun anvendes af de i medfør af denne lov godkendte undervisningsvirksomheder.

Stk. 5. Dimittender fra teknika er enerettigede til at anvende de betegnelser for gennemgået undervisning, som måtte blive fastsat ved kongelig anordning.

Undervisningsmin. j. nr. 205-7-1961.

§ 2. Teknika er pligtige at følge de bestemmelser om adgangsbetingelser, undervisningsplaner og eksamensordninger m. v. samt om driften og de økonomiske forhold, som måtte blive udfærdiget af undervisningsministeren.

Stk. 2. Undervisningsministeren nedsætter en eksamenskommission og et censor-kollegium.

§ 3. Udgifterne ved driften af teknika afholdes af statskassen.

Stk. 2. Efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren og godkendelse af finansudvalget, kan der af statskassen ydes teknika rente- og afdragsfrie lån til opførelse, ombygning eller køb af bygninger samt tilskud til indretning af lokaler.

Stk. 3. Udstyr o. lign. til brug for teknika stilles til rådighed af staten.

§ 4. Undervisningsministeren nedsætter et teknikumråd.

Stk. 2. Teknikumrådet har til opgave at følge teknikas udvikling og virksomhed samt at afgive indstillinger om de spørges mål vedrørende teknika, som forelægges det af undervisningsministeren. Rådets udtalelse skal indhentes over andragender om godkendelse i henhold til § 1. Rådet kan af egen drift optage spørgsmål, såsom undervisningsplaner, eksamensordninger og nye uddannelsesretninger m. v. til behandling og afgive indstilling herom til undervisningsministeren.

Stk. 3. Teknikumrådet, hvis formand og øvrige medlemmer udnævnes af undervisningsministeren for 3 år ad gangen, skal omfatte sagkyndige for hver af de hovedretninger, inden for hvilke teknika giver undervisning.

Stk. 4. Af de sagkyndige medlemmer udnævnes 3 efter indstilling af Industrirådet, 2 efter indstilling af Håndværksrådet i samråd med Entreprenørforeningen, 3 efter indstilling af Ingeniør-Sammenslutningen, 3 efter indstilling af rektorerne ved teknika i forening og 3 efter indstilling af rektor ved Danmarks tekniske Højskole. Endvidere udnævnes 3 medlemmer efter indstilling af Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund. Yderligere beskikkes som medlemmer af rådet 2 repræsentanter for undervisningsministeriet og 1 repræsentant for finansministeriet.

Stk. 5. Såfremt nogen af de nævnte organisationer skulle ophøre at bestå, eller såfremt der dannes organisationer, som erstatter eller må sidestilles med de foranævnte, afgør Undervisningsministeren, hvorledes der skal forholdes med indstillingsretten. Undervisningsministeren kan ved oprettelse af nye studieretninger ved teknika, eller hvor særlige forhold i øvrigt måtte tale derfor, udvide antallet af medlemmer.

Stk. 6. Undervisningsministeren fastsætter teknikumrådets forretningsorden.

§ 5. Undervisningsministeren kan for et tidsrum af højst 2 år meddele de før lovens ikrafttræden oprettede teknika, som ikke opfylder de i § 1, stk. 2, nr. 2-4, anførte betingelser, midlertidig godkendelse som teknika i henhold til denne lov. Sådanne teknika er omfattet af lovens øvrige bestemmelser, herunder bestemmelserne i § 3.

§ 6. Undervisningsministeren kan efter forhandling med finansministeren træffe aftale med bestyrelserne for de tekniske skoler, hvortil der hidtil har været knyttet teknika, om de nærmere vilkår, på hvilke de til den hidtidige teknikumundervisning anvendte bygninger, lokaler, undervisningsmateriel m. v. overføres til teknikumundervisning i henhold til denne lov.

§ 7. Denne lov træder i kraft den 1. april 1962.

Stk. 2. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan — for Færøernes vedkommende efter forhandling med det færøske hjemmestyre — ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. De i lov nr. 197 af 7. juni 1958 om tekniske skoler, teknika og teknologiske institutter indeholdte bestemmelser om teknika ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget.

Under betegnelsen teknika sammenfattes de skoleafdelinger ved tekniske skoler, ved hvilke der uddannes ingeniører. Denne uddannelse er for tiden opdelt i maskinteknikum, elektroteknikum, skibsteknikum, bygningsteknikum og husbygningsteknikum, af hvilke 5 hovedretninger en eller flere er oprettet ved 6 tekniske skoler, nemlig Det tekniske Selskabs skoler i København samt de tekniske skoler i Helsingør, Horsens, Odense, Ålborg og Århus. Endvidere har undervisningsministeren den 2. januar 1962 givet tilladelse til oprettelse af teknikum — bygningsteknikum — i Haslev og Esbjerg.

Teknika er opstået som led i den stedfundne udvikling inden for de tekniske skoler, hvoraf de større skoler har udbygget lærlingeundervisningen dels med videregående håndværkerundervisning dels

med en egentlig ingeniøruddannelse. Teknika har derfor været omfattet af den for de tekniske skoler gældende lovgivning, d. v. s. såvel af den tidligere gældende lov nr. 231 af 28. juli 1916 om tilsyn med den tekniske undervisning for håndværkere og industridrivende som af den nugældende lov nr. 197 af 7. juni 1958 om tekniske skoler, teknika og teknologiske institutter.

De forskellige teknika udgør i det hele med hensyn til administration og økonomi en integrerende del af de tekniske skoler, hvortil de er knyttet, og sorterer således under samme bestyrelse og samme ledelse som vedkommende tekniske skolars øvrige afdelinger.

Det er i bemærkningerne til det lovforslag, der resulterede i fornævnte lov af 7. juni 1958, og i den

betænkning, der den 19. november 1959 blev afgivet af det af handelsministeren under 31. marts 1955 nedsatte teknikudvalg, anført, at medens det omhandlede fællesskab tidligere indebar såvel undervisningsmæssige som navnlig økonomiske og driftsmæssige fordele, er dette forhold i de senere år blevet væsentligt ændret.

Det var da også inden fremsættelsen af forslaget, der resulterede i loven af 1958, under overvejelse, hvorvidt undervisningen ved teknika burde udskilles økonomisk og organisatorisk fra de tekniske skoler. Det under 31. marts 1955 nedsatte teknikudvalg fandt dog ikke, at der på daværende tidspunkt kunne tilvejebringes økonomisk grundlag herfor, men henstillede i sin betænkning af 19. november 1959 til myndighederne at være opmærksom på hensigtsmæssigheden i at adskille teknika fra de tekniske skoler.

Da de opståede vanskeligheder for de heromhandlede skoleafdelinger er blevet større, nedsatte undervisningsministeren under 17. november 1961 et udvalg med den opgave at tage teknikas økonomiske og organisatoriske forhold op til overvejelse og i forbindelse hermed at fremkomme med forslag til lov herom.

Udvalget har afgivet betænkning i februar måned 1962 bl. a. indeholdende udkast til lov om teknika svarende til nærværende lovforslag. Det foreslås dog, at der til det i § 4 omhandlede teknikumråd udnævnes 3 medlemmer i stedet for 1 medlem efter indstilling fra L. O. De samvirkende Fagforbund.

Man har herved haft opmærksomheden henvendt på, at de fordele, der hidtil har været forbundet med fællesskabet mellem teknika og de tekniske skolars øvrige afdelinger, ikke længere er til stede, idet allerede bestemmelserne i lov nr. 261 af 2. oktober 1956 om lærlingeforhold om indførelse af dagundervisning for lærlinge har udelukket, at fællesskabet med hensyn til benyttelse af undervisningslokaler m. v. opretholdes. Hertil kommer, at det stærkt stigende antal af elever ved teknika — i skoleåret 1961-62 er der optaget 1 332 elever mod 1 090 i 1957-58 og 506 i 1954-55 — i forbindelse med den tekniske udviklings større krav til undervisningsudstyr og kvalificerede lærere ved teknika i sig selv har gjort det nødvendigt at indrette specielle undervisningslokaler for teknika, hvis administration også er blevet mere omfattende. I det hele er teknika nu af en helt anden karakter end de øvrige afdelinger ved de tekniske skoler, hvorved fremhæves, at teknika meddeler en højere undervisning, og det findes ikke formålstjenligt at bevare samme ledelse for de tekniske skoler og teknika.

Samtidig har udviklingen medført, at der er op-

stået økonomiske vanskeligheder for de tekniske skoler med teknika uanset de forhøjede tilskud og lån af statskassen, der blev gennemført i medfør af den nugældende lov af 7. juni 1958. Der henvises herom til bemærkningerne til forslagets § 3.

Ved fastsættelsen af nævnte tilskud og lån var det en forudsætning, at skolerne fik de resterende udgifter såvel til undervisningens gennemførelse som til opførelse af nybygninger og anskaffelse af udstyr m. v. tilvejebragt gennem tilskud fra de lokale kommuner og de interesserede organisationer. Hverken kommunerne eller organisationerne har imidlertid villet binde sig til at yde tilskud af den nødvendige størrelse til de heromhandlede skoleafdelinger.

Det er heller ikke fundet forsvarligt at søge de opståede vanskeligheder, der yderligere er forøget som følge af det stigende pris- og lønniveau, afhjulpet ved at forhøje de af eleverne betalte skolepenge. Disse har i en længere årrække inden for størstedelen af teknikumundervisningen udgjort 400 kr. årlig og er nu tillige med eksamensafgifter med finansudvalgets tilslutning af 15. november 1961 — aktstykke nr. 112 — afskaffet imod et øget tilskud af statskassen til skolerne til kompensation af denne væsentlige indtægtskilde.

Til belysning af de økonomiske forhold for de 6 tekniske skoler med teknika anføres nedenfor det samlede driftsregnskab for 1960-61 for disse skoler, tillige med en beregning over indtægter og udgifter særskilt for teknika:

	Samtlige 6 tekniske skoler med teknika	Heraf vedrørende teknika
Indtægter:	kr.	kr.
Tilskud fra staten	15 061 000	6 530 000
Andre tilskud	4 522 000	1 961 000
Skolepenge og eksamensafgifter	4 895 000	2 098 000
Andre indtægter	711 000	346 000
Indtægter i alt	25 189 000	10 935 000
Udgifter:	kr.	kr.
Lærerlønninger m. v.	18 289 000	8 849 000
Administration	1 525 000	649 000
Lokaleudgifter	3 555 000	1 542 000
Undervisningsmateriel	1 015 000	400 000
Andre tilskudsberettigede udgifter	387 000	181 000
Ikke-tilskudsberettigede udgifter	718 000	327 000
Udgifter ialt	25 489 000	11 948 000
Underskud	300 000	1 013 000

Som det fremgår deraf, udviser driften i 1960-61 for de 6 tekniske skoler med teknika sammenlagt et underskud på 300 000 kr. for skolerne som helhed og sammenlagt et underskud på 1 013 000 kr. særskilt for teknika, således at de store økonomiske vanskeligheder altså kan henføres til den videregående undervisning. Alene en dækning af de øjeblikkelige underskud er dog hverken i hovedstaden eller provinsen tilstrækkeligt til at sikre opfyldelse af de forøgede krav, som den tekniske udvikling i forbindelse med den meget store tilgang af unge, der søger uddannelse som ingeniører, stiller til teknika.

Da det således må påregnes, at teknika kun kan opretholdes, såfremt der stilles forøgede midler til rådighed, og da supplerende støtte fra anden side ikke kan tilsikres i fornødent omfang, anses det ikke forsvarligt at udskyde gennemførelsen af særlige regler for øget statsstøtte til teknika. Sådanne regler bør udformes på en sådan måde, at der tilvejebringes et for fremtiden holdbart finansieringsgrundlag og sikres teknika tilsvarende muligheder som de andre former for ingeniøruddannelser for gennemførelse af de fornødne kapacitetsudvidelser og anskaffelse af det påkrævede undervisningsmateriel. Med henblik herpå er udarbejdet nærmere forslag til sådanne regler, hvorom henvises til forslagens § 3 og bemærkningerne til denne paragraf, jfr. det som bilag 2 forelagte udkast til bekendtgørelse om byggelån m. v. til teknika.

Ved beregningen af merudgifterne for staten ved en gennemførelse af det deri indeholdte forslag om, at staten — som ved anden højere undervisning — udreder samtlige udgifter ved driften af teknika, må den foran nævnte øgede statsstøtte til kompensation af de afskaffede skolepenge tages i betragtning. Ifølge det foran anførte driftsregnskab udgjorde statstilskuddet til teknika i 1960-61 6 530 000 kr. og de nu af staten kompenserede skolepenge m. v. 2 098 000 kr., eller i alt 8 628 000 kr., svarende til ca. 80 pct. af teknikas indtægter. Såfremt staten i 1960-61 havde udreDET samtlige driftsudgifter for teknika, herunder det anførte underskud på ca. 1 mill. kr., ville dette i forhold til de gældende regler have medført en merudgift for staten på ca. 3,3 mill. kr. Under hensyntagen til de stigende omkostninger til lærerlønninger m. v. og det stigende elevantal anslås den tilsvarende årlige merudgift for staten i de nærmest kommende år at ville beløbe sig til 4-5 mill. kr.

I konsekvens af forslaget om en særlig for teknika gældende ordning, der indebærer, at staten i videre omfang sikrer teknikas økonomi, og da fordelene ved det hidtil bestående fællesskab med de tekniske

skoler som foran anført ikke længere kan anses for at være til stede, findes det mest hensigtsmæssigt, at teknika såvel i økonomisk som i driftsmæssig henseende adskilles fra de tekniske skoler.

Man har haft opmærksomheden henvendt på, hvorvidt staten, når dennes bistand påkaldes i så væsentligt omfang, burde overtage teknika, således at disse overgår til statsdrift. En statsovertagelse af teknika i forhold til den her foreslåede ordning vil imidlertid næppe indebære sådanne fordele af undervisningsmæssig og administrativ karakter, at der er tilstrækkeligt grundlag for at forlade den nuværende driftsform, der forudsætter et snævert samarbejde med og en aktiv medvirken fra erhvervene ved ledelsen af undervisningsvirksomhederne.

Det foreslås derfor, at teknika organiseres som selvejende institutioner, og på en sådan måde, at det betydningsfulde samarbejde med erhvervene også for teknikas vedkommende — uanset den foreslåede udskillelse fra de tekniske skoler — bevares og udbygges. Hensynet hertil kan bl. a. tilgodeses ved at sikre erhvervsrepræsentanterne sæde i bestyrelserne for de enkelte teknika.

Bestyrelserne bør — ud over erhvervsrepræsentanter for de hovedretninger, inden for hvilke vedkommende teknikum meddeler undervisning — omfatte repræsentanter for de kommunale myndigheder, der er nærmest interesseret i teknikums virksomhed, samt for de lokale arbejderorganisationer. Endvidere bør bestyrelserne ikke mindst under hensyn til den foreslåede væsentlige statsstøtte omfatte en eller flere repræsentanter for staten, men bør inden for rammerne af lovgivningen og de ministerielle forskrifter have et selvstændigt ansvar for vedkommende teknikums administration, således at statens myndigheder — i overensstemmelse med de foreliggende ønsker om en forenkling af forretningsgangen inden for forvaltningen — alene skal have forelagt principielle spørgsmål og sager af større betydning.

I lighed med ordningen inden for anden højere undervisning findes det formålstjenligt, at der som øverste daglige leder ansættes en rektor, og at dette hver overdrages en højt kvalificeret lærer. På grund af stillingens særlige karakter og den store betydning, den rette varetagelse af dette hverv har for undervisningen på teknikum, bør der fastsættes en særlig fremgangsmåde for valget af rektor. Det foreslås, at rektor udpeges af vedkommende teknikums bestyrelse for en periode af 3 år ad gangen, men således at en lærerforsamling ved teknikum har ret til at gøre indstilling om valget, der skal godkendes af undervisningsministeren. Rektor bør være medlem af bestyrelsen.

F. t. l. om teknika.

For at undgå, at rektor belastes med en lang række administrative problemer og dermed forhindres i at kunne hellige sig stillingens primære opgaver, nemlig varetagelsen af de undervisningsmæssige anliggender, i fornøden udstrækning, foreslås det samtidig, at bestyrelsen skal antage en administrator.

I det hele må de enkelte teknika være organiseret på betryggende måde og efter visse ensartede retningslinjer, hvorom henvises til bemærkningerne til forslaget § 1, stk. 2, jfr. det som bilag 1 forelagte udkast til bekendtgørelse om teknikas organisation m. v.

Teknikumafdelingerne har som en integrerende del af de tekniske skoler hidtil været underlagt samme tilsyn som disse skoler, d. v. s. tilsynet med den tekniske undervisning, der ifølge § 4 i loven af 1958 omfatter de forskellige former for godkendte tekniske skoler, teknika, fagskoler og teknologiske institutter. Samtidig er der i medfør af § 7 i loven af 1958 oprettet et særligt tilsynsråd for teknika med tilsynets direktør som formand og i øvrigt bestående af 8 medlemmer omfattende repræsentanter for ministeriet, Industrirådet, Ingeniør-Sammenslutningen, Håndværksrådet og teknika.

Det findes påkrævet at bevare et særligt råd, og det foreslås at oprette det i § 5 omhandlede teknikumråd til aflastning for undervisningsministeriet med henblik på fornøden koordination såvel med hensyn til undervisningen på teknika, herunder angående oprettelse af nye studieretninger, som med hensyn til bevillingsspørgsmål, opførelse af bygninger, oprettelse af nye teknika o. lign. spørgsmål af principiel karakter.

Ved den foreslåede sammensætning af teknikumrådet er taget i betragtning, at der bør tilvejebringes det bedst mulige grundlag for at tilgodese de relevante erhvervs interesser med hensyn til teknikumundervisningen samt for, at denne stedse kan være tilrettelagt på det rette niveau, og således at teknikumrådet i det hele kan medvirke til, at uddannelsen på teknikum på samme måde som ved de andre former for ingeniøruddannelse, d. v. s. de uddannelser der gennemføres på henholdsvis Danmarks tekniske Højskole og Ingeniørakademiet, til enhver tid er på højde med udviklingens krav.

Det foreslåede teknikumråd skulle muliggøre, at der i rådet kan foretages en grundig sagsbehandling, således at administrationen af dette område kan forenkles, og i forbindelse med forslaget om, at teknika helt adskilles fra de tekniske skoler, foreslås samtidig, at teknika ikke længere underlægges tilsynet med den tekniske undervisning.

Til lovforslagets enkelte paragraffer bemærkes følgende:

Til § 1.

De i forslagens *stk. 2* angivne betingelser for at meddele godkendelse som teknika svarer til de i § 1 i den gældende lov nr. 197 af 7. juni 1958 om tekniske skoler, teknika og teknologiske institutter fastsatte betingelser for at kunne opnå statsliskud.

Ifølge § 1, stk. 1, nr. 3, i den gældende lov behøver skolen dog ikke at være oprettet som en selvejende institution, idet den også kan ejes af en forening eller af et selskab, hvori fortrinsvis håndværk og industri er repræsenteret. De tekniske skoler, ved hvilke der allerede er oprettet teknika, er imidlertid alle organiseret som selvejende institutioner, og det er fundet nødvendigt at gøre dette til et vilkår for godkendelse som teknikum, jfr. forslagens *stk. 2*, nr. 2.

De nærmere bestemmelser om teknikas organisation forudsættes optaget i de vedtægter, der ifølge *stk. 2*, nr. 4, skal godkendes af undervisningsministeren. Om retningslinjerne herfor henvises til det som bilag 1 til nærværende lovforslag optagne udkast til bekendtgørelse om teknikas organisation m. v., der agtes udfærdiget, såfremt lovforslaget vedtages.

Ifølge forslagens § 5, *stk. 2*, skal andragender om godkendelse som teknika forelægges det i § 5 omhandlede teknikumråd til udtalelse.

Stk. 3 svarer til § 11, 2. pkt., i loven af 1958.

Stk. 4 og 5 svarer til § 16 i loven af 1958.

Til § 2.

Stk. 1 svarer til § 11, 1. pkt., i loven af 1958.

Stk. 2 foreslås, for så vidt angår teknika, til afløsning af § 9 i loven af 1958.

De gældende regler om eksamensordningen ved de statsunderstøttede tekniske skoler findes i bekendtgørelse nr. 397 af 21. december 1933, der omfatter bl. a. eksaminer i forbindelse med undervisningen ved teknika. Under hensyn til iværksættelsen af nye uddannelser og det stærkt stigende antal af elever har undervisningsministeriet under 5. januar 1962 godkendt en væsentlig udbygning af den siddende eksamenskommission. Godkendelsen gælder dog foreløbig kun for tiden indtil 1. april 1963, og de gældende regler om denne eksamensordning agtes, såfremt nærværende lovforslag gennemføres, underkastet en revision i forbindelse med den foreslåede udskillelse af teknika fra de tekniske skoler.

Til § 3.

Stk. 1 foreslås, for så vidt angår teknika, til afløsning af § 12 i loven af 1958, i medfør af hvilken

bestemmelse de nugældende regler for statstilskud til driften af tekniske skoler, teknika og fagskoler er fastsat, jfr. bekendtgørelse nr. 199 af 11. juni 1958. Efter disse regler udgør statens driftstilskud 60 pct. af de tilskudsberettigede udgifter til lokaler, lønninger og undervisningsmidler, og herudover ydes til skoler, hvortil der er knyttet teknika, 10 pct. af lønningerne til de ved teknika ansatte lærere. Hertil kommer nu yderligere et særligt statstilskud til kompensation af de tidligere af eleverne betalte skolepenge, som herefter er bortfaldet, og det samlede statstilskud til driften af teknika må herefter antages at udgøre ca. 80 pct. af teknikas samlede indtægter.

Da de gældende regler imidlertid ikke har været tilstrækkelige til at sikre økonomien for de tekniske skoler med teknika, hvortil supplerende støtte fra anden side ikke kan tilsikres i fornødent omfang, foreslås det, at staten som ved anden højere undervisning udreder samtlige udgifter ved driften af teknika, således at et holdbart finansieringsgrundlag for videreførelsen af denne undervisning tilvejebringes.

Stk. 2 og 3 foreslås for teknikas vedkommende til afløsning af § 14 i loven af 1958. I medfør af denne bestemmelse er ved bekendtgørelse nr. 201 af 11. juni 1958 fastsat nærmere regler for lån til bygninger og udstyr m. v. til tekniske skoler, teknika og teknologiske institutter.

Efter disse regler kan staten til opførelse af nybygninger samt til køb og ombygning af bygninger yde 4 pct. rentebærende, afdragsfrie lån med indtil 50 pct. af opførelsesværdien næst efter størst mulige offentlige lån. Skolerne skal imidlertid selv tilvejebringe $16\frac{2}{3}$ pct., og under hensyn til de forøgede vanskeligheder med at tilvejebringe den udkrævede andel til de fornødne kapacitetsudvidelser til den heromhandlede videregående undervisning foreslås derfor fastsat nye regler i overensstemmelse med det som bilag 2 til nærværende lovforslag optagne udkast til bekendtgørelse om byggelån m. v. til teknika.

Efter dette udkast frafaldes kravet om eget indskud, idet der kan ydes statslån til hel eller delvis dækning af den del af opførelsesudgifterne, der ikke med undervisningsministerens godkendelse dækkes ved optagelse af andre lån. Formuleringen af den omhandlede bestemmelse åbner mulighed for, at opførelsesudgifterne dækkes helt ved statslån, for så vidt det findes mindre hensigtsmæssigt, at de pågældende foranstaltninger delvis finansieres ved optagelse af andre lån. Da staten efter nærværende lovforslag skal dække samtlige driftsudgifter, foreslås samtidig, at sådanne statslån er både rente- og afdragsfrie, hvorved det er taget i betragtning, at

midler til forrentning og amortisation ikke kan påregnes tilsikret fra anden side end statens.

Der kan i henhold til det forelagte udkast alene ydes statslån til faktiske udgifter, således at et teknikum, der f. eks. modtager byggegrund eller inventar som gave, ikke kan medregne værdien heraf i opførelsesudgifterne. Disse udgifter skal i øvrigt godkendes af undervisningsministeren.

Udkastet indeholder tillige regler om statslån på tilsvarende vilkår til opførelse af tilbygninger samt til ombygninger, hvortil der efter den gældende bekendtgørelse af 11. juni 1958 kan ydes rentebærende, afdragsfrie statslån med indtil 75 pct. af udgifterne.

Ifølge den gældende bekendtgørelse kan der endvidere ydes rente- og afdragsfrie statslån med indtil 75 pct. af udgifterne til indretning af lokaler i offentlige bygninger samt til indretning til undervisning i lejede lokaler. Det er fundet hensigtsmæssigt, at reglerne herom afløses af en bestemmelse om, at der til indretning for et teknikum af lokaler i bygninger, der ikke ejes af vedkommende teknikum, kan ydes statsstøtte til hel eller delvis dækning af udgifterne, og at denne støtte ydes som tilskud. Også med hensyn til sådanne udgifter har det vist sig at være vanskeligt for skolerne at opnå tilskud fra anden side.

Det samme gælder anskaffelse af udstyr o. lign. til den heromhandlede videregående undervisning, til hvilket formål der ligeledes efter de gældende regler kan ydes rente- og afdragsfrie statslån med indtil 75 pct. Reglerne herom foreslås simplificeret, således at udstyr o. lign. til brug for teknikumundervisningen anskaffes af staten og stilles til rådighed for undervisningsvirksomhederne, hvilket ikke udelukker, at et teknikum med undervisningsministerens tilslutning modtager udstyr o. lign. til ejendom som gave fra anden side.

Til § 4.

Det nuværende tilsynsråd for teknika består ifølge § 7 i loven af 1958 af:

Direktøren for tilsynet med den tekniske undervisning som formand,

samt i øvrigt af 8 medlemmer, hvoraf

- 1 udpeges af handelsministeren,
- 3 af Industrirådet, repræsenterende henholdsvis elektro-, maskin- og skibsbygningsindustrien,
- 1 af Ingeniør-Sammenslutningen,
- 2 af Håndværksrådet, repræsenterende bygge- og anlægsvirksomhed, og
- 1 af teknika i forening.

Til afløsning af dette tilsynsråd foreslås nedsat det i paragraffen omhandlede teknikumråd. Det er

herved taget i betragtning, at den fornødne sagskundskab inden for ingeniøruddannelsen bør være fyldigt repræsenteret i rådet, der samtidig bør sammensættes på en sådan måde, at der tilvejebringes det bedst mulige grundlag for at tilgodese de relevante erhvervs interesser med hensyn til teknikumundervisningen samt for, at denne stedse kan være tilrettelagt på det rette niveau, og således at teknikumrådet i det hele kan medvirke til, at uddannelsen på teknikum på samme måde som ved de andre former for ingeniøruddannelse til enhver tid er på højde med udviklingens krav.

Det må anses som betydningsfuldt, at rådet — efter den foreslåede adskillelse mellem de tekniske skoler og teknika, der efter forslaget ikke længere skal underlægges tilsynet med den tekniske undervisning — kan virke som et centralt sagkyndigt organ til effektiv aflastning for undervisningsministeriet.

Det findes hensigtsmæssigt eventuelt at opdele rådet i sektioner.

Til § 5.

Da der kan opstå visse praktiske spørgsmål i forbindelse med den foreslåede udskillelse af teknika fra de pågældende tekniske skoler, og da ikke alle sådanne spørgsmål kan forventes løst straks ved lovens ikrafttræden, foreslås, at undervisningsministeren kan meddele midlertidig godkendelse til allerede eksisterende teknika, der ikke opfylder de angivne betingelser.

Det forudsættes, at de tekniske skoler, hvortil der hidtil har været knyttet teknika, vil være villige til i den foreslåede overgangstid på indtil 2 år at varetage de eksisterende teknikas ledelse, indtil nyordningen kan gennemføres endeligt.

Til § 6.

Det forudsættes, at de praktiske spørgsmål, der i forbindelse med den foreslåede udskillelse af teknika fra vedkommende tekniske skoler kan opstå med hensyn til opgørelse og overførsel af aktiver og passiver, herunder ydede statslån, løses ved forhandling med de tekniske skolars bestyrelser, og at der samtidig tages stilling til de underskud, der er opstået ved de pågældende skoler.

Bilag 1.

Udkast til bekendtgørelse om teknikas organisation m. v.

I medfør af lov nr. 000. af 00.
om teknika fastsættes herved følgende:

§ 1. Et teknikum skal være organiseret som en selvejende institution, hvis formål er uddannelse af ingeniører.

For dets virksomhed gælder de ved lov, kgl. anordning eller af undervisningsministeren udfærdigede forskrifter.

Vedtægterne skal godkendes af undervisningsministeren.

§ 2. Teknikum ledes af en bestyrelse, der består af et i vedtægterne nærmere fastsat antal medlemmer.

Bestyrelsen skal omfatte:

mindst én erhvervsrepræsentant for hver af de hovedretninger, inden for hvilke teknikum meddeler undervisning, dog mindst tre erhvervsrepræsentanter,

ét eventuelt flere medlemmer valgt af de kommunale myndigheder, der er nærmest interesserede i teknikums virksomhed,

ét medlem valgt af de lokale arbejderorganisationer,

samt ét eller flere medlemmer udpeget af undervisningsministeren.

De nævnte medlemmer vælges for et i vedtægterne fastsat åremål.

Endvidere er teknikums rektor medlem af bestyrelsen.

Bortset fra rektor må ingen ved teknikum ansat være medlem af bestyrelsen, medmindre undervisningsministeren efter indstilling fra bestyrelsen giver tilladelse dertil.

§ 3. Bestyrelsen har den overordnede ledelse af teknikums anliggender og forvalter de teknikum af staten og fra anden side bevilgede og betroede midler.

Bestyrelsen vælger selv sin formand og fastsætter i en forretningsorden de nærmere bestemmelser om udførelsen af sit hverv.

Formanden sammenkaldes og leder bestyrelsens møder. Møde skal afholdes, når

krav derom fremsættes af 2 af bestyrelsens medlemmer, af rektor eller af et bestyrelsesmedlem udpeget af undervisningsministeren.

Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Afgørelserne træffes ved simpel stemmeflerhed; i tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

§ 4. Bestyrelsen udpeger for en periode af 3 år ad gangen en rektor, hvorom den i § 6 omhandlede lærerforsamling har ret til at gøre indstilling. Valg og genvalg af rektor skal godkendes af undervisningsministeren.

Rektor varetager som øverste foresatte for det til teknikum knyttede personale på bestyrelsens vegne teknikums daglige ledelse og repræsenterer i alle undervisningsmæssige anliggender teknikum udadtil. Han fører overtilsyn med undervisningsvirksomheden og drager omsorg for, at de undervisningsmæssige forhold i enhver henseende er forvarlige.

Efter udløbet af hvert undervisningsår afgiver rektor til bestyrelsen en beretning om teknikums virksomhed i det forløbne år.

§ 5. Bestyrelsen antager en administrator til på rektors vegne at varetage teknikums økonomiske forvaltning og forestå den daglige drift, herunder tilsyn med teknikums virksomhed og dets bygninger og påsyn af, at de givne bevillinger anvendes i overensstemmelse med formålet. Han bestyrer teknikums kasse- og regnskabsvæsen.

Bestyrelsen antager og afskediger efter indstilling fra rektor lærerne og det øvrige personale, jfr. § 1, stk. 2.

Administrator deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret.

§ 6. Der oprettes en lærerforsamling bestående af samtlige ved teknikum ansatte faste lærere samt en repræsentant for de øvrige ved teknikum ansatte lærere.

Denne lærerforsamling har i overensstemmelse med § 4 ret til at gøre indstilling til bestyrelsen om udpegelse af rektor.

Lærerforsamlingen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Afgørelse træffes ved simpel stemmeflerhed.

Lærerforsamlingen er berettiget til at udtale sig i principielle sager af almindelig interesse for teknikum.

Lærerforsamlingen indkaldes til møde af rektor mindst to gange årlig og i øvrigt så ofte, rektor finder anledning dertil, eller såfremt $\frac{1}{4}$ af lærerforsamlingens medlemmer kræver det.

Nærmere regler for lærerforsamlingen kan fastsættes i en særlig forretningsorden.

§ 7. Med henblik på fornøden koordination af undervisningen på de forskellige teknika og til drøftelse af andre teknika vedrørende spørgsmål af fælles interesse

afholdes mindst to gange årlig møder mellem teknikas rektorer.

§ 8. De studerendes råd er den af teknikum anerkendte repræsentation for de ved teknikum optagne ingeniørstuderende.

Rådet forhandler med rektor om sager, der vedrører de studerendes interesser, og repræsenterer disse udadtil.

Valg til rådet finder sted én gang om året. De nærmere regler for valg og for rådets indre forhold fastsættes af rådet og godkendes af rektor.

§ 9. Nærmere bestemmelser om vedkommende teknikums organisation m. v. optages i fornødent omfang i vedtægter, forretningsorden o. lign. forskrifter.

I særlige tilfælde kan undervisningsministeren give tilladelse til afvigelser fra bestemmelserne i nærværende bekendtgørelse.

§ 10. Nærværende bekendtgørelse har virkning fra den 1. april 1962.

Undervisningsministeriet, den 00.

1962.

Udkast til bekendtgørelse om byggelån m. v. til teknika.

I medfør af lov nr. 000 af 00.
om teknika fastsættes herved følgende:

§ 1. Til de af undervisningsministeren godkendte teknika kan der til opførelse af bygninger, herunder bygninger, der indgår i et bestående bygningskompleks, ydes lån af statskassen til hel eller delvis dækning af den del af de af undervisningsministeren godkendte opførelsesudgifter, der ikke med undervisningsministerens godkendelse dækkes ved optagelse af størst mulige offentlige eller andre godkendte lån.

For statslånet gives der staten oprykkende panteret i den bygning med grund og tilbehør, hvortil lånet søges, næst efter de i stk. 1 omhandlede foranstående lån.

Statslånet er rente- og afdragsfrit.

Statslånet forfalder til betaling, såfremt godkendelse som teknikum bortfalder. I øvrigt er statslånet fra statens side uopsigeligt, så længe lånevilkårene overholdes, og bygningen anvendes til det oprindelige formål.

§ 2. Ved beregningen af opførelsesudgifterne medtages foruden bygningens byggesum tillige udgifter til grund og inventar.

Overslagssum samt tegninger og beskrivelse skal godkendes af undervisningsministeren.

§ 3. På tilsvarende vilkår som angivet i §§ 1-2 kan der ydes statslån til køb og ombygning af bygninger til brug for et teknikum. Statslånet fastsættes i så fald på grundlag af købesummen og de med indretningen forbundne omkostninger. Købet og vilkårene for dette skal godkendes af undervisningsministeren.

§ 4. Til opførelse af tilbygninger samt til ombygninger eller forbedringer kan der ydes statslån efter tilsvarende regler som angivet i §§ 1-2.

Medfører de i stk. 1 nævnte foranstaltninger ingen væsentlig forøgelse af den pågældende bygnings værdi, nedskrives sådant statslån, for hvilket der gives staten

oprykkende panteret i bygningen med grund og tilbehør næst efter de tinglyste rettigheder over vedkommende ejendom, som undervisningsministeren måtte tillade, at statskassens pantebrev respekterer, uden modsvarende kontantydelse med et i pantebrevet nærmere fastsat årligt beløb.

§ 5. I tilfælde, hvor undervisningsministeren tiltræder, at en bygning indrettes således, at der varigt afgives lokaler til brug for andet end teknikum, vil det ved opgørelsen af opførelsesudgifterne kunne kræves, at der fradrages så stort et beløb af byggesummen, som svarer forholdsmæssigt til størrelsen af de afgivne lokaler og disses betydning i forhold til den øvrige bygning.

§ 6. Til indretning til brug for et teknikum af lokaler i bygninger, der ikke ejes af vedkommende teknikum, kan der ydes tilskud af statskassen til hel eller delvis dækning af udgifterne til disse foranstaltninger.

Ydelse af sådant tilskud er betinget af, at der opnås uopsigelighed og indtrædelsesret for undervisningsministeriet i lejemålet i et af undervisningsministeren godkendt omfang, og at lejekontraktens bestemmelser herom tinglyses på vedkommende ejendom.

§ 7. Udstyr o. lign. til brug for et teknikum stilles til rådighed af staten.

§ 8. Arbejder med opførelse og ombygning af bygninger samt anskaffelse af udstyr o. lign. må ikke påbegyndes, før undervisningsministerens samtykke foreligger.

§ 9. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om indgivelse af ansøgninger om lån eller tilskud og vil i hver enkelt sag fastsætte bestemmelser om kontrol med arbejdernes udførelse og med udbetaling af de bevilgede beløb.

§ 10. Nærværende bekendtgørelse har virkning fra den 1. april 1962.